अंशभुज् (aṁśa–bhuj) *adj.* sharing in, partner (नृपयोः) लोकान्तर-सुखस्यापि ययोरंशभुजः प्रजाः RajTa.(Ka.) 3. 473.

अंशभू (aṁśa–bhū) *adj.* [cf. TaiPrāti. 16. 28] 1 partner, associate, helper त्वया॑ऽंशभुवा सोम॑ऽराजा॑नऽहनामेति ···TaiS. VI. iv. 8. 2; राज्ञा राजा॑नमऽंशभुवा॑ घ्नन्ति ···TaiS. VI. iv. 8. 3; वायुष्टे अस्त्वऽंशभूः TaiBr. III. vii. 9. 1; 2 sprung from or born of a part महिमा गीयते तस्य (भरतस्य) हरेरंशभुवो भुवि BhāgP. ix. 20. 23.

अंशभूत (aṁśa–bhūta) *adj.* A sprung from or forming a part of (also *fig.* having the character of) यस्यांशभूतो विराट् (यस्य = अतिविराजः) BrahmāṇḍP. ii. 43. 9; इदं जगदंशभूतं (प्रकृतेः) MārkP. 84. 6; या स्त्री सा दक्षिणा भूतेरंशभूतानपायिनी BhāgP. iv. 1. 4; यस्मिंल्लक्ष्मीः स्थिरा विष्णोरंशभूते GaṇeP. i. 77. 15; यस्त्वभावोंऽशभूतो जीवः, नैवमंशी परमात्मा VedāntSā. (Rā.) 18. 1 (*on* i. 1. 2); काव्यात्मनः शब्दस्य···त्रयोंऽशभूता व्यापाराः Loc. 68. 12 (*on* 2. 4); अंशभूतश्चायमात्मा परमात्मनः NītiMā. 51. 16; अवयवभूतैः अंशभूतैः शरीरभूतैरित्यर्थः S'rutaPra. ii. 114. 31 (*on* i. 4. 8); जीवनिष्ठा विद्या हि भगवज्ज्ञानशक्तेरंशभूता AṇuBh. 315. 9 (*on* iv. 1. 18); कर्मण एवाग्निर्देवता ब्रह्मणोंऽशभूता S'aṅkaVi.(Ā.) 93. 1; (जीवः) कल्याणगुणैकसिन्धोर्ब्रह्मणोंऽशभूतः VedāntKau. 66. 20 (*on* i. 2. 21); सः (अंशी) यथांशभूतप्रकाशधर्मैः शुद्धाशुद्धपदार्थसंसर्गित्वादिभिर्न स्पृश्यते VedāntKau. 237. 12 (*on* ii. 3. 45); 386. 20 (*on* iv. 1. 3); तत्रैतोमाया अंशभूतस्य परनारायणस्य स्थानम् S'rīvarkaMaDī. ii. 334. 30 (*on* iii. 3. 30); यस्यांशभूता हि वयं (ब्रह्मादयो देवाः) भवन्तः प्रवर्तयामः खलु लोकयात्राम् BrBrahmS. i. 1. 10; अनन्तगरुडादीनां स्थानानि···वैकुण्ठस्यांशभूतानि BrBrahmS. i. 7. 61; यस्यांशभूतकालेन यस्याज्ञामनुवर्तिना । सिसृक्षा जायते यस्य तद्ब्रह्मेत्यवधार्यताम् BrBrahmS. iv. 6. 13; ब्राह्म्यादीनामष्टानां मध्ये एकैकस्या अंशभूता अक्षोभ्यादिशक्तयः LalitāSaBh. 72. 32 (109); यो हि धर्मपरो राजा देवांशोऽन्यश्च रक्षसाम् । अंशभूतो धर्मलोपी प्रजापीडाकरो भवेत् S'ukrNī. 1. 70; B a partial incarnation (देवाः)···भगवतः पुरुषोत्तमस्यांशभूतं कपिलं प्रणम्य···ऊचुः ViṣṇuP. iv. 4. 12; एषोंऽशभूतो देवर्षे हयग्रीवो ममापरः BrahmāṇḍP. iii. 5. 37; सर्वे चैते (संकर्षणप्रद्युम्नानिरुद्धाः) भगवतो वासुदेवस्यैवांशभूताः PrasthāBhe. 18. 12.

अंशभूय (aṁśa–bhūya) *n.* forming or becoming a part सगुणफलततिः ···सरिदिव सकला यत्र यात्यंशभूयम् । तस्मिन्नानन्दसिन्धौ NayaMañ. I. i. 0. 1.

अंशभेद (aṁśa–bheda) *m.* 1 different divisions, different portions कस्यांशभेदो न तथास्ति राशेरतिप्रसङ्गस्त्विति विष्णुगुप्तः Bṛhajjā. 21. 3; अंशभेदेन लिप्तविलिप्ताः कालकाः JaiminiUpaSū. iv. 3. 3; iv. 3. 40; 2 different part, difference in parts or aspects, diversity in parts or aspects, multiplicity of parts or aspects तच्चाज्ञानं विनष्टं स्थितमथ च तदेवांशभेदोपपत्तेः SaṅkṣeSā. 2. 136 (86. 17); अंशभेदाश्रयणे तत्सिद्धये चांशान्तरमाश्रयितव्यम् ĀtmaSi. 43. 22; परमाणुषु सत्स्वपि तेषां परैरापादितमंशभेदं परिहृत्य तन्त्वादीनि कार्यद्रव्याणि स्थापितानि NyāyRa. 888. 19 (*on* 23. 151); कर्मकर्त्रादिरपि द्विरूपत्वमंशभेदादेव NyāyKu. 70. 1; वेदान्तेषु तस्यांशभेदेन पञ्चीकरणोपदेशात् S'rutaPra. iA. 243. 13 (*on* i. 1. 1); अंशभेदो वक्तुमशक्य इत्यभिप्रायः S'rutaPra. iB. 18. 22 (*on* i. 1. 1); एकस्य परमात्मनः स्थानस्थानिभावव्यपदेशश्चांशभेदाभिप्रायः S'rutaPra. iB. 185. 19 (*on* i. 1. 10); न चांशभेदेन भोगव्यवस्था S'rutaPra. iB. 299. 25 (*on* i. 2. 8); वस्तुनि स्वतोंऽशभेदाभावेन उपहितानुपहितविभागानुपपत्तेः S'rutaPra. ii. 385. 23 (*on* ii. 3. 52); इदमपि नाशङ्कनीयं··· उपमानशून्यताज्ञापनपरं वाक्यमिति यावच्छब्दानुपपत्तेः अंशभेदोक्तेश्च S'rutaPra. ii. 32. 24 (*on* i. 3. 13); अंशभेदमादायोभयस्यानुभवात् (उभयस्य = प्रमात्वाप्रमात्वयोः) TattvCin. i. 395. 4; i. 823. 9; इह तु अंशभेदप्रतिनियतविकारेषु न स्वभावसङ्कर इति NyāySiA. 191. 22; न घटत इह (परमाणौ) ते दिक्कृतोऽप्यंशभेदः TattvMu. 1. 18; एकमेव वस्त्वंशभेदमन्तरेणापि प्रतिसम्बन्धिभेदेनाहन्त्वेदन्त्वाभ्यां प्रकाशते S'atDū. 123. 23; 176. 23; निरवयवत्वमंशभेदेन संभवत्विति चेत् S'atDū. 199. 8; अथांशभेदादिना विभज्य करणत्वादिविवक्षया कथंचिन्निर्वाहः NyāyPari. 375. 20; अस्य च स्वाभावसादेश्यमुपलभ्यमानमंशभेदप्रयुक्ततया न विरोधावहम् YatīndraDī. 95. 2; कर्मण एकत्वेऽप्यंशभेदात् प्रयोजनभेदो न विरुध्यते NyāyMāVi. 224. 6 (*on* iv. 1. 7); अंशभेदान्नेति चेन्न । स्वाभाविकस्यानभ्युपगमात् NyāySu.(Ja.) 370A. 2 (*on* ii. 2. 6); अंशभेदेन ज्ञाने परोक्षत्वापरोक्षत्ववत्···ज्ञानत्वाज्ञानत्वयोरपि अविरोधात् SiddhāLeSaṁ. 184. 8; अथांशभेदेन व्यवस्था, तथा सति निरवयवत्वश्रुतिविरोधः AṇuBh. 127. 7 (*on* ii. 1. 26); BhāṭṭDī. ii. 58. 6 (*on* iii. 7. 22); ii. 103. 3 (*on* iv. 1. 14); न च संयोगाभाववान् वृक्षः संयोगीतिवदंशभेदेन दोषरहितं दुष्टमिति व्यवहारे बाधकं नास्तीति वाच्यम् RasGaṅ. 8. 2. अत्र सर्वांवच्छेदेन प्रसादाभिव्यञ्जकत्वमंशभेदेन तु माधुर्यौजोऽभिव्यञ्जकत्वमपि RasGaṅ. 82. 8.

अंशमन्त्र (aṁśa–mantra) *m.* prayer-formula pertaining to a part मूलमन्त्रैश्च संज्ञाभिरंशमन्त्रैश्च कीर्तिताः ।···तिथीश्वराः BhaviP. 154B. 3 (i. 102. 36)

अंशमात्र (aṁśa–mātra) *n.* a mere (unspecified) part or portion न पादशब्दः शरीरावयववचनः, किं तर्हि, अंशमात्रवचनः ManuBh. i. 40. 2 (*on* 1. 81); अर्धशब्दोंऽशमात्रवचनः समासनिर्देशात् ManuBh. ii. 89. 5 (*on* 8. 39); दृष्टान्तस्यांशमात्रेण बोध्यबोधोदये सति···महावाक्यार्थनिश्चयः YogVā. ii. 18. 67; वृद्धावप्यंशमात्रदानशक्तेन शक्यांशं दत्त्वा···अशक्यांशान्तरं ··· पूर्ववदारोपणीयम् SmṛtiCan. iv. 379. 4; स्वीक्रियमाणोंऽशो भागः, यस्त्वंशमात्रे प्रयोगः प्रियङ्गोर्भाग इति स भागसादृश्यात् PadaMañ. *on* KāśīVṛ. *on* P. i. 4. 90; इदानीमंशमात्रे साधारणं दूषणमाह VedāntKa. 223. 25 (*on* i. 4. 22); मूलवचनस्यार्थपदं···पुल्लिङ्गम् । अत एवांशमात्रवचनम् Subodhi. 78. 8 (*on* 2. 148).

अंशमात्रक (aṁśamātra–ka) *n.* a mere part कला स्यान् मूलविवृद्धौ शिल्पादावंशमात्रके VíśvaPra. 152. 43; MediK. 157. 5; S'abdaRaSaK. 295. 10; भागो भाग्ये तुरीयांशे रूपकार्धेऽशमात्रके NānārthāSaṁ. i. 119. 895.

अंशमान (aṁśa–māna) *n.* the formula of *aṁśa* (=circumference $\times$ 4/9) उत्तमादि त्रयं प्रोक्तं गरुडस्योदयं विदुः । न कुर्यात् पद्गुभायादि कुर्यात्तदंशमानतः MānaSā. 61. 9.

अंशमार्गण (aṁśa–mārgaṇa) *n.* seeking realisation of a share रहसि कृतस्य राजकुलेंऽशमार्गणादिना प्रकाशनं न कर्तव्यम् ManuBh. ii. 166. 9 (*on* 8. 195)

अंशमिति (aṁśa–miti) *f.* a given number or quantum of degrees ज्याखण्डकान्यंशमितेर्देशाप्तं स्युर्यातखण्डानि GrahaGa. 41. 25 (8. 13); KaraṇaKu. 2. 7.

अंशमुख (aṁśa–mukha) *adj.* beginning with the number of degrees खाग्न्युद्धृतो दिनगणोंऽशमुखः शनिः स्यात् GrahaLā. 1. 13½.

अंशमूल (aṁśa–mūla) *n.* square-root of a fraction स्यातां जाती द्वे द्विरंशांशमूले GaṇiSāSaṁ. 3. 3; अथांशमूलजातौ सूत्रम् GaṇiSāSaṁ. 3. 51; यल्लब्धं भागहृतं धनं भवेदंशमूलविधौ GaṇiSāSaṁ. 3. 51; इत्यंशमूलजातिः GaṇiSāSaṁ. 3. 56.

अंशयुत (aṁśa–yuta) *adj.* to which is added numerator रूपाणि छेदगुणान्यंशयुतानि द्वयोर्वहु(? हू)नां वा BrāhmSphuSi. 12. 3; गुणयाग्रांशच्छेदावंशयुतच्छेदहाराभ्याम् GaṇiSāSaṁ. 2. 113.

अंशरहित (aṁśa–rahita) *adj.* partless यद्यप्यंशरहितः सर्वतो भिन्नस्वभावः अनुभूतः PramāVāSvopVṛ. 20. 29.

अंशराज्य (aṁśa–rājya) *n.* a small kingdom राजीवाक्षस्यांशराज्योपलम्भात्सेवा श्लाघ्या श्रीमदङ्घ्योरथापि Acyutarā. 7. 26.

अंशराहित्य (aṁśa–rāhitya) *n.* partlessness सांशेष्वपि ··· श्रुतिर्वर्तते । न तु सर्वथा अंशराहित्याभिप्रायेण NyāySu.(Ja.) 304B. 6 (*on* ii. 1. 7)

अंशरु (aṁśaru) *n.* the rim or edge (of a mirror) दर्पणं सुवृत्तं स्यादंशरु किंचिदुन्नतम् MānaSā. 50. 59.

अंशरूप (aṁśa–rūpa) *n.* A partial form, partial embodiment हरिः स्वयमेवांशरूपेण पालयत्यखिलं जगत् AhirbuS. 30. 14; B a partial aspect, one particular aspect as against the whole nature एतासां (i. e. of लक्ष्मी, सरस्वती, दुर्गा, सावित्री and राधिका) अंशरूपं यत्स्त्रीरूपं वास्तवं स्मृतम् BrahmVaiP. ii. 16. 66; ii. 1. 59.

अंशरूप (aṁśa–rūpa) *adj.* [*f.*-ā] A having a partial aspect मेर्वादेरभिमानिनी देवताप्यंशरूपैव NyāySu.(Ja.) 453B. 8 (*on* ii. 3. 18); सुर्वोंऽशरूपामपरां च विष्णुप्रियेति वित्तां परिणीय कान्ताम् CaitaCa. 11. 13(1); B having a single aspect, having one of the elements न च विषय एवांशरूपः प्रमात्ववृत्तावच्छेदकः TattvCin. i. 377. 4.

अंशरूपिन् (aṁśa–rūpin) *adj.* [*f.* –ṇī] having an apportioned form वृषभध्वजः । उवाच वेदिमध्यस्थो मूर्तिं कृत्वांशरूपिणीम् S'ivaP. ii (2). 20. 43 (93B. 1)

अंशर्द्धि (aṁśarddhi) *f.* increase or increment by one part तदन्तरमितावष्टांशितायां क्रमात् । अंशर्द्धयांघममध्यमादिकविधिर्व्यासार्धतोऽङ्घ्र्यन्तिमश्चोत्सेधश्च तथात्र लिङ्गविनिवेशाई्र्ह्य कार्योऽवटः TantrSa. 2. 137 = S'ilpaRa. ii. 27. 64.

अंशल (aṁśa–la) *adj.* [= aṁsa-la] strong (person) ज्योत्स्ना···अंशल··· मलीमसाः JaineVyā. iv. 1. 40; वत्सांशशब्दाभ्यां यथासंख्यं कामवति बलवति च लो निपात्यते ।···अंशलः पुरुषः । बलवानित्यर्थः JaineVyā. 251. 7 (*on* iv. 1. 40)

अंशलक्षण (aṁśa–lakṣaṇa) *n.* A (in S'ilpa) the formula called **Aṁśa** पीठबन्धमतः कृत्वा लक्षणस्यांशलक्षणम् AgniP. 97. 34; B (in Mus.) definition of *aṁśa* (key-note) बहुलत्वं प्रयोगेषु व्यापकं त्वंशलक्षणम् SaṁgīRa. i. 181. 8 (1. 7)

अंशलेश (aṁśa–leśa) *m.* fraction of a fraction सद्यः स दत्तवं वो हरिरखिलजगद्रक्षणेन क्षणेन । स्वैरं स्वैरं[शा]लेशै[रिव ध]रणिगतैः संभवद्भिर्भवद्भिः EI. xviii. 32. 21.

अंशवत् (aṁśa–va(n)t) *adj.* 1 consisting of or having parts न याति